

## KÜLÖNFÉLÉK.

**Olvasóinkhoz.** *Egyházunkat a bécsi döntés kétfelé vágta. Nyertünk a kilencedik egyházkörrel, de elveszítettük az aranyostordai és küüllői egyházkört teljesen s ezenkívül több ősi egyházközségünket. Országhatárok állják útját a testvéri találkozásoknak. Azonban a lélek nem ismer ilyen elválasztó országhatárokat. A külső választófalak mellett és fölött annál szorosabb lelki kapcsolatot kell teremtenünk, hogy az idők forgatagában megállhassunk. Ezt az országhatárok felett álló lelki kapcsolatot kívánja továbbra is, amennyire lehetséges, szolgálni a Keresztény Magvető, amely már a 72-ik évfolyamot járja. Szükségét ma inkább érezzük, mint valaha. További fennmaradása olvasóink és előfizetőink anyagi és erkölcsi támogatásától függ. Előfizetési ára Magyarországon marad a régi 8 Pengő, ellenben Romániában a postai költségek emelkedése miatt 250 Lejre voltunk kénytelenek felemelni. Hogy kötelezettségeinknek megfelelhessünk, kérjük az előfizetési díjak pontos beküldését.*

**Történelmi forduló.** 1940 aug. 30-ik napja örökre feledhetetlen dátum lesz a magyar nemzet történetében. Ezen a napon hangzott el a bécsi döntőbírótság ítélete, amely szerint Ribbentrop Németország és Ciano gróf Olaszország külügyminiszterei Erdély északi részét Magyarországnak visszaitélték, amelyet a trianoni békediktátum alapján Románia 22 év óta megszállva tartott. Ezen a történelmi fordulón minden magyar szívet az öröm és hála érzelme töltötte el. De a mi szívünkben az öröm és hála mellett ott van az egyházunk sorsáért való aggodás érzése is. Eddig együtt is kevesen voltunk. Most az új országhatár által kétfelé szakadva, külsőleg még jobban meggyengültünk. Ezen az adott helyzeten csak a lelki szorosabb kapcsolatok megteremtésével segíthetünk. Úgy, ha valóban lelki egyház leszünk s eggyé forrunk a szeretet és testvériség által. Isten, ki annyi megpróbáltatás kö-

zött megtartott, legyen velünk tovább is, s mutassa meg azokat az új utakat, amelyeken vallásunk és egyházunk jövőjét munkálhatjuk.

**János Zsigmond emléke.** A János Zsigmond születésének 400 éves fordulója alkalmából a budapesti rádióban két felolvasás hangzott el. Az egyiket Botár Imre tanár fia, a másikat P. Szentmártoni Kálmán írta. Ezen kívül P. Szentmártoni október 18-án a budapesti D. F. Egyletben tartott érdekes előadást az unitárius fejedelemről.

**Gyallay Domokos újabb sikere.** Gyallay Domokos „Külön nóta“ című színművét Budapesten a Margit-szigeten a nyár folyamán szép sikerrel adták elő s kilátás van rá, hogy a tél folyamán ismét színre kerül a nagy tetszéssel fogadott színmű

**Új köri f. ü. gondnok.** Kelemen Lajost a kolozs-dobokai egyházkör felügyelőgondnokává választotta, miután Dr. Gál Kelemen ezen hosszú éveken át nagy buzgósággal viselt tiszteréről lemondott. Meg vagyunk győződve, hogy Kelemen Lajosban fennkölt unitárius lelkületével méltó utódot választott az egyházkör.

**Az Unitárius Irodalmi Társaság pályadíja.** Az U. I. T. a Kelemen Lajos adományából újabb pályadíjat tűzött volt ki egy történelmi elbeszélés írására. 1 pályamunka érkezett „Beke Dániel igazsága“ cím alatt. A Márkos Albert bírálata alapján érdemes a jutalomra. Az 1000 lej jutalmat Fülöp József, a jeles költő és újságíró kapta.

**Felhívás.** Felkérjük mindazokat, akik a Fülöp József költeményei kiadására gyűjtőíveket kaptak, hogy azokat október hó folyamán P. Szentmártoni Kálmán tanár címére (Kolozsvár, Unitárius Kollégium) visszaküldeni szíveskedjenek.

**„Születési szövetkezet“.** Ezen a címen adott ki Sz. Szász Béla Sepsiszentgyörgyön egy 50 oldalra terjedő tanulmányt. Abból a gondolatból indul ki, hogy ha vannak temetkezési egyletek, amelyek útján a halál és a múlandóság oltárán hozunk áldozatokat, amelyeknek jórésze a sírokba kerül, mennyivel jobb célt szolgálnának a születési szövetkezetek, melyek „a gyermekáldással járó kiadások hordozása — az újszülöttnek munkaerővé fejlesztése útján, nemcsak a fajfejlesztést szolgálnák, hanem az országot is gazdagítanák“. Szerző érdekes tanulmányában rámutat az ilyen irányú szövetkezet alapjára és beható munkatervet is dolgozott ki. Bár a születési szövetkezet gyakorlati megvalósítására vonatkozó gondo-

latai igen szépek, de éppen eszményi magasságuk miatt, nehezen volnának realizálhatók. Azonban maga a gondolat minden elismerést megérdemel s kisebb keretek közt megvalósítható.

**Az Országos Protestáns Napok** főünnepségei október hó 30-án és 31-én lesznek. Az ez évi Protestáns Napok Erdély visszatérésének és a vizsolyi Biblia 350 éves évfordulójának a jegyében tartatnak meg ünnepélyes keretek között. Az ünnepségek október 27-én kezdődnek dr. Raffay Sándor evangélikus püspök rádió-prédikációjával. Október 29 én este  $\frac{1}{2}$ 7 órakor a Protestáns Napok nagy rádió előadását dr. Makkai Sándor volt erdélyi református püspök, egyetemi tanár tartja „Mit jelent Vizsoly a magyar kultúrában” címmel. A Vigadóban tartandó nagyszabású Reformációi emlékünnepeken az ünnepi emlékbeszédet dr. Tavaszy Sándor kolozsvári theologiai tanár, református püspökhelyettes mondja. A Városi Színházban rendezendő protestáns irodalmi és művészeti estén a bevezető beszédet dr. Ravasz László református püspök mondja, mely után irodalmunk és művészetünk nagynevű protestáns kiválóságai szerepelnek. A vidékről felútlazó résztvevők a vasúti igazolványok megváltása ellenében 50%-os vasúti kedvezménnyel jöhetnek a II. Országos Protestáns Napokra.

**Imaórák Angliában.** Az elmúlt június hónapban, mikor még lehetett újságokat, folyóiratokat kapni Angliából, ezek az újságok egy érdekes újításról számoltak be. Egész Angliába bevezették az imaórákat, amikor a nap meghatározott idejében az egész nemzet imádkozik a győzedelmes békéért. Az imádkozás vezetője a canterbury-i érsek, akinek imáit a westminsteri székesegyházból minden reggel rádió közvetíti. Igen gyakran, különösen míg a német támadások nem voltak ilyen nagyméretűek, a király egész családjával résztvett azokon. Természetesen, mint azt a modern lélektan is megállapítja, az imádkozásnak a veszélyben igen nagy bátorító és megtartó ereje van, mégis mi ellentmondást látunk az ima szentsége s ilyenformán való felhasználása között. Az imádkozás nem lehet öldöklő fegyver s Isten akaratát még imával sem lehet megváltoztatni.

B. A.

**A háború és a vallás.** Egyik kiváló, bárthizmussal foglalkozó teológus hangsúlyozza, hogy a világháború után minden irányban érezhető vallástalanság oka nemcsak a háború kegyetlenségében, hanem az azt megelőző racionálisztikus, al-pietisztikus és históriai irányokban keresendő. Ez azonban túlzás, mert ezek

az irányok legtöbbször csak hitetlen teológusok, filozófálok, spekulálók és dialektizálóok előtt voltak ismeretesek. A nép akkor is csak annyit tudott róluk, mint ma. A vallástalanság azonban éppen a népnél volt érezhető. Ennek oka egyedül a keresztény papságban keresendő, amely akárcsak a világháborúban, most is nemzeti istenekről beszél, az Istent egy népnek akarja kisajátítani, s egy nép számára győzelmet s a másokra vereséget könyörög Tőle. Ez a keresztény papi felfogás megfelelhet momentán érdekeknek, de semmiképpen nem egyezethető össze az isteni univerzálitással. B. A.

**A kolozsvári kollégium** a bekövetkezett történelmi változás alatt a nagyszámban idemenekülteknek adott menedéket, ami szükségessé tette az intézeti helyiségek javítását és tisztítását. Ezek a munkálatok, valamint a nehéz útazási viszonyok késleltették az iskolai év megkezdését. Azonban október 20—25 ike között megnyílnak az Alma-Mater kapui.

**Gyász hírek.** *Göncz Mihály* ny. lelkész június 18-án, 74 éves korában Laborfalván elhunyt. Firtosváralja, Lokod és Laborfalva voltak 40 éves lelkészi pályájának állomásai. Mindenütt teremtő és építő szellemének maradandó nyomait hagyta, amelyek volt híveivel, családjával és számos barátjával együtt őrzik emlékét. — *Özv. homoródalmási Barra Lajosné* szül. *Gothárd Rebeka* nyug. jegyző neje, élete 81-ik, özvegysége 13-ik évében Homoródalmáson augusztus 14-én rövid szenvedés után jobb hazába költözött. Egy nagy és szép családnak volt éltető lelke, amelyben a gyermekek és nagyszámú unokák hálás szeretettel csüngtek rajta. A vallásosságban, a munkásságban és gondosságban az igazi nő mintaképe volt. *Antonya Mihály* szováti lelkész anyósát gyászolja az elhunytban. — *Bartók Géza* polgárdii lelkész, a Duna-Tisza menti egyházkör közügyigazgatója, hosszas szenvedés után október 7-én Polgárdiban elhunyt. A dunántúli részekben a Válaszúti György nyomdokain járt s lelkes missziói munkát végzett, ami által beírta nevét egyházunk történetébe. A halottaknak adjon Isten csendes nyugodalmat, az élőknek vigasztalást.

---

Szerkesztésért felel: **Vári Albert.**

Felelős kiadó: **P. Szentmártoni Kálmán.**

Nyomta a könyvnyomtatás feltalálásának 500-ik esztendőjében:  
„Pallas” könyvnyomda Kolozsvárt, Bolyai-utca 3. sz.